

S.D.E.

F.Y.B.A. (2008 COURSE) : WINTER - 2017

SUBJECT: POLITICAL SCIENCE (G - 1)

Day: Wednesday

Date: 01/11/2017

W-2017-3890

Time: 11.00 AM TO 02.00 PM

Max. Marks: 80

N.B.

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
  - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
  - 3) Answer to both the sections should be written in the **SAME** answer book.
-

SECTION - I

Q.1 Answer **ANY TWO** of the following:- (16)

- a) Define the term Sovereignty and discuss its main characteristics.
- b) Describe the importance of the Liberal Theory of the State.
- c) State the Features of the Normative Approach to the Study of Political Theory.
- d) Explain the meaning of the concept 'Political Theory', discuss its significance.

Q.2 Write Short notes on **ANY FOUR** of the following:- (16)

- a) Nature of the Political Theory.
- b) Types of Sovereignty.
- c) Rousseau's Concept of 'General Will'.
- d) Marxist Theory of the State.
- e) Thomas Hobbe's views on 'Human Nature'.
- f) The Force Theory of the Origin of the State.

SECTION - II

Q.3 Answer **ANY TWO** of the following:- (16)

- a) State the meaning of the concept 'Authority' and discuss its types.
- b) Explain the Concept 'Power' in detail.
- c) Define the term 'Right' and discuss its classification.
- d) State the meaning of the concept 'Justice'. Explain its various types.

Q.4 Answer **ANY TWO** of the following:- (16)

- a) Define the term Democracy and describe its merits and demerits.
- b) State the meaning of the concept Liberty and explain relationship between Liberty and Equality.
- c) Examine Gandhian Concept of 'Ideal Society'.
- d) State the meaning of the concept Equality, explain Economic Equality in detail.

Q.5 Write Short Notes On Any Four of the following:- (16)

- a) The meaning of term 'Globalization'.
- b) Devices of Direct Democracy.
- c) Gandhian Concepts of the Truth and Non-Violence.
- d) Importance of Liberty.
- e) Future of Democracy.
- f) Negative Concept of Liberty.

****

मराठी-रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- ३) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावेत.

विभाग - १

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१६)
- अ) 'सार्वभौमत्व' संज्ञेची व्याख्या सांगून सार्वभौमत्वाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
  - ब) राज्यविषयक उदारमतवादी सिध्दांताचे महत्त्व विशद करा.
  - क) राजकीय सिध्दांत अभ्यासाच्या आदर्शवादी दृष्टीकोनाची वैशिष्ट्ये सांगा.
  - ड) 'राजकीय सिध्दांत संकल्पनेचा अर्थ सांगून त्याचे महत्त्व सांगा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टीपा लिहा (१६)
- अ) राजकीय सिध्दांताचे स्वरूप
  - ब) सार्वभौमत्वाचे प्रकार
  - क) रूसोची सामूहिक ईहा संकल्पना
  - ड) मार्क्सचा राज्यविषयक सिध्दांत
  - इ) 'मानवी स्वभावाबाबतचा' थॉमस व्हॉल्जचा दृष्टिकोन
  - फ) राज्यनिर्मितीचा शक्ती सिध्दांत

विभाग-२

- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१६)
- अ) 'अधिसत्ता' संकल्पनेचा अर्थ सांगून तिच्या विविध प्रकाराची चर्चा करा.
  - ब) 'सत्ता' संकल्पना विस्ताराने स्पष्ट करा.
  - क) 'अधिकार' संज्ञा सांगून त्याच्या वर्गीकरणाची चर्चा करा.
  - ड) 'न्याय' संकल्पनेचा अर्थ सांगून त्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१६)
- अ) 'लोकशाही संज्ञाची व्याख्या सांगून तिचे गुणदोष विशद करा.
  - ब) 'स्वातंत्र्य' संकल्पनेचा अर्थ सांगून स्वातंत्र्य आणि समता यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
  - क) महात्मा गांधींच्या आदर्श समाज संकल्पनेचे परीक्षण करा.
  - ड) 'समता' संकल्पनेचा अर्थ सांगून आर्थिक समता विस्ताराने स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टीपा लिहा (१६)
- अ) जागतिकीकरण संज्ञेचा अर्थ
  - ब) प्रत्यक्ष लोकशाहीची साधने
  - क) महात्मा गांधींची सत्य आणि अहिंसा संकल्पना
  - ड) स्वातंत्र्याचे महत्त्व
  - इ) लोकशाहीचे भविष्य
  - फ) नकारात्मक स्वातंत्र्य संकल्पना

सूचना:

- १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
- २) दाहिने दिए हुए अंक प्रश्न के संपूर्ण गुण दर्शाते हैं।
- ३) दोनों विभाग एक ही उत्तरपत्रिका में लिखिए।

विभाग - १

- प्र.१ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो के उत्तर लिखिए। (१६)
- अ) 'प्रभुसत्ता' संज्ञाकी व्याख्या स्पष्ट करके प्रभुसत्ताकी विशेषताएँ स्पष्ट किजिए।
  - ब) राज्यके उदारमतवादी सिद्धांतका महत्त्व विशद किजिए।
  - क) राजकीय सिद्धांत के अभ्यास की आदर्शवादी दृष्टीकोण की विशेषताएँ स्पष्ट किजिए।
  - ड) राजकीय सिद्धांत का अर्थ स्पष्ट करके उनके महत्त्वकी चर्चा किजिए।
- प्र.२ निम्नलिखित में से किन्हीं चारपर टिप्पणीयाँ लिखिए। (१६)
- अ) राजकीय सिद्धांतका स्वरूप
  - ब) प्रभुसत्ताके प्रकार
  - क) रुसोकी 'सामूहिक ईहा' संकल्पना
  - ड) मार्क्स का राज्यसंबन्धी सिद्धांत
  - इ) थॉमस व्हॉबजका 'मानवी स्वभाव' दृष्टीकोण
  - फ) राज्यनिर्माताका बल सिद्धांत

विभाग-२

- प्र.३ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो के उत्तर लिखिए। (१६)
- अ) 'अधिसत्ता' संकल्पना का अर्थ स्पष्ट करके उनके विभिन्न प्रकार की चर्चा किजिए।
  - ब) 'सत्ता' संकल्पना विस्तारसे स्पष्ट किजिए।
  - क) 'अधिकार' संज्ञाकी व्याख्या स्पष्ट करके उनकी वर्गीकरणकी चर्चा किजिए।
  - ड) 'न्याय' संकल्पनाका अर्थ स्पष्ट करके उनके विभिन्न प्रकार स्पष्ट किजिए।
- प्र.४ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो के उत्तर लिखिए। (१६)
- अ) 'जनतंत्र' संज्ञाकी व्याख्या स्पष्ट करके, उनके गुण-दोष की चर्चा किजिए।
  - ब) 'स्वाधीनता' संकल्पना का अर्थ स्पष्ट करके स्वाधीनता और समता का परस्पर संबंध स्पष्ट किजिए।
  - क) महात्मा गांधीजीकी 'आदर्श समाज' संकल्पना का परीक्षण किजिए।
  - ड) 'समता' संकल्पनाका अर्थ स्पष्ट करके आर्थिक समता विस्तारसे स्पष्ट किजिए।
- प्र.५ निम्नलिखित में से किन्हीं चारपर टिप्पणीयाँ लिखिए। (१६)
- अ) 'वैश्विकीकरण' संज्ञाका अर्थ
  - ब) प्रत्यक्ष जनतंत्रकी साधने
  - क) महात्मा गांधीजीकी सत्य और अहिंसा संकल्पना
  - ड) स्वाधीनताका महत्त्व
  - इ) जनतंत्रका भविष्य
  - फ) नकारात्मक स्वाधीनता संकल्पना